

Александар Боцан–Харченко

Амбасадор Руске Федерације
у Републици Србији

УДК 327(470)
327(470:497.11)"2020"
Кратко саопштење

Спољна политика Русије и руско–српски односи

Сажетак: У чланку се даје кратак преглед основних принципа спољне политике Русије и њихове реализације у оквиру стратешког партнерства између Русије и Србије.

Године 2020. свет обележава међусобно повезане јубилеје, 75 година од Победе у Другом светском рату и 75 година од оснивања УН. Русија, као један од главних архитеката Светске Организације, залаже се за учвршћење централне улоге УН у међународним пословима, јачање полицентричног и праведног светског поретка на бази универзалних међународноправних норми, пре свега Повеље УН.

Неопходно је повезивање процеса интеграција у различитим регијама света. Председник Руске Федерације Владимир Путин покренуо је у те сврхе иницијативу формирања Великог Евроазијског партнерства.

Схватајући своју посебну одговорност за одржавање мира и безбедности, Русија је посвећена заједничком раду са свим заинтересованим земљама ради формирања глобалног простора једнаке и недељиве безбедности и стратешке стабилности и спроводи политику решавања кризних ситуација дипломатским путем.

Русија је опредељена за даљи динамични развој узајамно корисне сарадње са Србијом по широкој лепези праваца. Кључан значај при томе има поверљив политички дијалог на највишем нивоу. Руски став о решавању косовског питања је непроменљив и темељи се на резолуцији СБ УН 1244.

Кључне речи: Русија, спољна политика, руско-српско стратешко партнерство, централна улога УН, полицентрични светски поредак, одржавање мира и безбедности, Велико Евроазијско партнерство, решавање косовског питања

Година 2020. – 75. годишњица Велике Победе и оснивања УН

Ове године свет обележава значајне међусобно повезане јубилеје, 75 година од Победе у Другом светском рату и 75 година од утемељивања Организације Уједињених нација.

Године 1945. савезници у антихитлеровској коалицији, часно издржавши стравична искушења и сломивши нацизам, удружили су напоре да поставе чврст темељ за нови светски поредак, заснован на начелима колективне безбедности и равноправне међудржавне сарадње. Повеља УН, која је ступила на снагу

24. октобра 1945. године, и даље је камен темељац савременог система међународног права, док је УН најважнији механизам одржавања мира и безбедности, захваљујући којем човечанство већ три четвртине столећа не зна за страхоте глобалног сукоба, али је истовремено и незамењив форум за заједничко тражење и разрађивање компромисних решења, који нема еквивалената када је реч о легитимности и репрезентативности.

Русија, као један од главних архитеката УН, залаже се за даље учвршћивање централне улоге Уједињених нација у координацији међународних послова, јачање мултилатералних основа међудржавних односа и светске економије на основу универзалних правних норми, пре свега Повеље УН, с нагласком на безусловном поштовању суверенитета свих земаља и неприхватљивости мешања у њихове унутрашње послове. Русија иступа у корист продубљивања сарадње на социјалном, економском, еколошком и осталим правцима деловања Уједињених нација.

У догледној будућности је суштински важно да сталне чланице Савета безбедности УН, потврђујући своју посебну одговорност за одржавање међународног мира и безбедности, одрже састанак на највишем нивоу посвећен тражењу колективних одговора на савремене изазове и претње. С обзиром на прву позитивну реакцију свих земаља „петорке“ на такав предлог Председника Руске Федерације Владимира Путина, рачунамо да ће се лидери у оквиру поменутог догађаја састати лично, чим дозволе околности. Састанак сталних чланица СБ УН имао би дубоко симболичан значај јер би показао

заједничку посвећеност духу савезништва, високим идеалима и вредностима које нам је оставила у аманет велика генерација победника.

Заборављање прошлости, напротив, може да доведе до катастрофалних последица. Нажалост, 75 година касније, поуке Другог светског рата нису очигледне свима. Не јењавају неморални покушаји да се изврну документоване историјске чињенице, ревидирају несумњива решења Нирнбершког трибунала, омаловажи жртвени ослободилачки подвиг Совјетског Савеза који је дао одлучујући допринос победи над човекомрзачком идеологијом нацизма, оправдају ратни злочинци и колаборационисти и из историје избрише штетна западна политика попуштања агресору, која је била увод у светску трагедију.

Циничан подтекст таквог деловања је очигледан. Преписавши историју, може се несметано повлађивати агресивном национализму зарад решавања дневнополитичких задатака, промовисати такозвани „поредак заснован на правилима“ уместо општепризнатих норми међународног права, развијати тезу о томе да главно послератно достигнуће наводно није утемељивање УН, него јачање „трансатлантске солидарности“ и стварање НАТО-а.

Русија аутомевиди директну претњу утемељеним вредностима демократије и људских права, као и међународној и регионалној безбедности. Приоритет и даље треба да буде уједињавање свих здравих политичких снага ради супротстављања ревизији историје Другог светског рата и обнављању извитоперених идеја супериорности једне нације, вере, културе над другима. Драго нам је да наше оцене дели апсолутна већина

Парадна јединица Војске Србије на војној паради у част 75. годишњице Победе у Великом Отаџбинском рату 1941–1945. године. Почасни гост Параде Победе 2020. године је био Председник Србије Александар Вучић.

24. јун 2020. године, Москва

Фото: kremlin.ru (званични сајт Председника Руске Федерације)

чланова међународне заједнице. То потврђује годишње гласање у Генералној скупштини УН на иницијативу Русије о нацрту резолуције о борби против глорификације нацизма. Године 2019. документ су коспонзорисале 62 државе, укључујући Русију и Србију, што је рекордан број. Резолуцију су подржале укупно 133 државе.

Руско–српско стратешко партнерство

Током недавног састанка с Председником Србије Александром Вучићем у Кремљу, 23. јуна 2020. године, Председник Русије Владимир Путин истакао је „посебне по свом карактеру,

веома добре савезничке односе“ између наших земаља. Кључну улогу у свестраном развоју руско-српског стратешког партнерства има поверљив политички дијалог на највишем нивоу. Наше народе уједињују историјска, духовна и културно-цивилизацијска блискост, искрене узајамне симпатије и поштовање, као и вишевековно братство по оружју.

Спроводећи избалансирану, независну спољну политику, залажући се за праведан светски поредак и поштено испуњавање међународноправних обавеза, Москва и Београд ефикасно сарађују поводом питања актуелног међународног дневног реда на различитим међународним форумима, укључујући УН, ОЕБС, Савет Европе.

Русија и Србија су јединствене у ставу да је неопходно очувати историјску истину и да је недопустива ревизија резултата Другог светског рата. Дубоко смо захвални српској страни што чува сећање на подвиг совјетских војника који су дали своје животе ради ослобођења Југославије, а такође и на поштовању и пажњи коју посвећује споменицима.

Динамично и успешно, строго у оквиру међународног права, јача руско-српска војнотехничка сарадња.

Остварују се – упркос свим ограничењима проузрокованим пандемијом коронавируса – велики инфраструктурни и енергетски пројекти водеће заједничке компаније „НИС“, „Руских железница“ и компаније „Силовије машини“. Крак магистралног гасовода „Турски ток“ гради се према плану. Ти пројекти, који обухватају сфере суштински значајне за социјално-економско благостање земље, имају стратешки карактер

не само у контексту билатералних односа него и у смислу економског развоја региона и целог континента. Добре перспективе се појављују у пољопривреди, индустријској кооперацији и у области високих технологија, укључујући дигитализацију и коришћење атомске енергије у мирне сврхе. Напредују међусобне трговинско-инвестиционе везе. Минуле године обим робне размене износио је више од 2,5 милијарди америчких долара, што за 22% надмашује показатељ из 2018. године. Заинтересовани смо за раст робне размене и диверзификацију њеног садржаја.

Интензивно се надограђују хуманитарни и културни контакти. Две сестринске цркве, Руска и Српска православна црква, развијају дијалог чији су циљеви одржавање слоге у православном свету и промовисање идеала миротворства. Прави симбол нашег чврстог духовног јединства је величанствен Храм Светог Саве у Београду, унутрашњем уређивању којег је дала знатан допринос руска страна.

Формирање праведног и одрживог светског поретка

Русија непрестано посвећује пажњу обезбеђивању одрживог глобалног развоја уз потпуно поштовање централне улоге УН. Наглашавајући неповратан карактер децентрализације светског привредног и људског потенцијала и његово премештање у Азијско-пацифички регион, свестрано подржавамо природан процес успостављања полицентричног, праведног, демократског система међународних односа, у оквиру којег би се хармонично узимали у

Председник Русије Владимир Путин је уручио Председнику Србије Александру Вучићу Орден Александра Невског за велики лични допринос развоју сарадње са Русијом. 17. јануар 2019. године, Београд
Фото: kremlin.ru (званични сајт Председника Руске Федерације)

обзир ставови свих учесника међународне комуникације.

Објективна стварност је таква да се решавање насушних светских питања у „ексклузивним клубовима“ више не чини могућим. Захтевима данашњице, према нашем мишљењу, одговарају међудржавна удружења која се у свом раду руководе принципима колегијалности, равно-

правности, цивилизацијске разноликости, одустајања од тврдох блоковских приступа. Један од примера је Група 20, у којој су заступљени интереси многих водећих центара економског раста и политичког утицаја. Исте вредности дефинишу сарадњу у форматима БРИКС (Бразил, Русија, Индија, Кина, Јужноафричка Република) и ШОС (Шангајска организација

за сарадњу), којима ове године председава Русија, као и у оквиру Заједнице независних држава, Организације Уговора о колективној безбедности и Евроазијске економске уније.

Безалтернативност глобалног „дипломатског концерта“ постала је још очигледнија у светлости стихијског ширења коронавируса које је радикално променило уобичајен начин живота у свим земљама света без изузетка. Савладавање политичких и друштвено-економских последица коронакризе захтева консолидацију међународних напора без преседана, конструктивно повезивање капацитета суверених држава. Пример такве сарадње је ефикасан заједнички рад Русије и Србије на суздржавању епидемије COVID-19.

Сматрамо да је неприхватљива политизација проблематике коронавируса и да су неодговорни покушаји да се с тим у вези дискредитују поједине државе или организације система УН. Наглашавамо да је током ванредног самита Групе 20, 26. марта 2020. године, Председник Руске Федерације Владимир Путин изнео предлог да се формирају „зелени ходници“, слободни од трговинских ратова и санкција, за међусобне испоруке лекова, намирница, опреме и технологије. Русија је такође подржала позив Генералног секретара УН Антонија Гутереша странама регионалних оружаних сукоба о хитном обустављању ватре.

Међународна економска сарадња. Формирање Великог Евроазијског партнерства

Русија се залаже за развој отвореног, недискриминаторног, мултилатералног трговинског

система и поштовање транспарентних правила Светске трговинске организације. Само је на тај начин могуће обезбедити успешно обнављање светске економије. Посебан значај у том контексту има задатак хармонизације интеграционих пројеката у различитим деловима света.

Председник Руске Федерације Владимир Путин покренуо је иницијативу о формирању Великог Евроазијског партнерства од Атлантика до Тихог океана, отвореног за све земље континента. Такав интеграциони концепт, који се темељи на принципима међународног права и транспарентности, омогућио би да се максимално разоткрију предности нашег заједничког евроазијског региона и створи заједнички простор безбедности и стабилности.

Користан допринос том процесу могло би дати ступање на снагу Споразума о зони слободне трговине између Србије и Евроазијске економске уније, потписаног у јесен 2019, који узима у обзир најнапреднију праксу трговинске либерализације.

Откривању значајних могућности евроазијске сарадње могле би да се придруже и земље Европске уније. Упркос бројним спекулацијама, Русија је заинтересована за снажну и независну ЕУ. Русија и Европска унија су и даље значајни економски партнери, највећи суседи, који могу да сnose заједничку одговорност за мир, просперитет и безбедност на западу Евроазије. Русија никад није спречавала намере балканских земаља, укључујући Србију, да се придруже ЕУ. Важно је да то не нанесе штету нашим билатералним односима.

Руководство здружене јединице Оружаних Снага Русије ангажоване у борби против епидемије коронавирусне инфекције на територији Србије примио је Председник Србије Александар Вучић. 25. април 2020. године, Београд

Фото: mil.ru (званични сајт Министарства одбране Руске Федерације)

Јачање међународне безбедности

Као стална чланица Савета безбедности УН, Русија потпуно схвата своју посебну одговорност за одржавање мира и безбедности и усмерена је на заједнички рад по том питању са свим

заинтересованим државама. Спроводимо доследну линију регулисања кризних и конфликтних ситуација дипломатским путем.

Нема сумње, много је теже договарати се, него истицати једностране захтеве и ултиматуме. Међутим, само компромисна решења обезбеђују

сигурност и транспарентност у међународним пословима.

Такав приступ је неопходан да би почели конкретни преговори о параметрима система једнаке и недељиве безбедности у Евроатлантику и Евроазији. Тај задатак је постављен у више наврата на највишем нивоу у документима ОЕБС-а.

Исти императив Русија следи, наглашавајући неопходност дијалога на свим нивоима, од стручног до политичког, када је реч о проблемима стратешке стабилности у условима опасних корака које предузимају САД како би демонтирале међународноправну архитектуру контроле над наоружавањем, разоружавањем и неширењем оружја масовног уништења, која је стварана деценијама. Русија ће наставити да стриктно испуњава своје међународне обавезе у тој сфери, тражећи исто од других партнера.

Деструктивна линија НАТО-а на приближавање војне инфраструктуре руским границама, рекордан пораст војних трошкова и повећан обим све учесталијих вежби изазива мањак поверења и ескалирање напетости у Евроатлантику и ствара ризике по безбедност самих чланица алијансе. При томе, пажња и ресурси одвлаче се са реалних претњи, као што су тероризам и међународни организовани криминалитет, на измишљене претње. Русија је више пута предлагала НАТО-у да крене путем војне суздржаности. Са своје стране одустали смо од одржавања великих вежби близу граница земаља учесница Североатлантске алијансе. Али у НАТО-у засад не испољавају спремност да предузму исте кораке.

Високо ценимо одговорну, суверену политику Београда усмерену ка очувању војне неутралности.

Русија и Србија се придржавају заједничког става о супротстављању трансграничним изазовима. Важну етапу на том плану представља склапање у јуну 2020. године руско-српског међувладиног Споразума о сарадњи у борби против тероризма.

Русија је један од главних чинилаца глобалног система управљања ванредним ситуацијама. Руско-српски хуманитарни центар у Нишу, који функционише на основу међувладиног споразума између наших земаља, делотворно доприноси уклањању последица елементарних непогода у Србији и региону Југоисточне Европе, озбиљно ради на размирирању, организује велике тематске вежбе и системске припреме спасилаца и ватрогасаца.

Решавање косовског питања

Разматрајући проблематику међународног мира и безбедности, посебну пажњу посветићемо ситуацији у вези са Аутономном Покрајином Косово и Метохија у саставу Србије.

Руски став о решавању косовског питања је непроменљив. Темељну улогу у решавању косовског питања и даље има Резолуција СБ УН 1244. Разговор о будућим узајамним односима између Београда и Приштине може да дâ резултате само уз стриктно поштовање норми међународног права, законитих интереса и забринутости косовских Срба. Стране саме треба да се споразумеју, а контрапродуктивни су форсирање „дефинитивне нормализације“,

наметање унапред припремљених рецепата и временских оквира.

Полазимо од тога да Европска унија, коју је Генерална скупштина УН овластила да посредује у дијалогу између Београда и Приштине, треба да непристрасно и ефикасно испуњава своје обавезе и да настоји да се остваре раније постигнути договори, које данас косовски Албанци отворено игноришу. Првостепен значај имају формирање Заједнице српских општина на Косову и решавање комплекса најоштријих питања везаних за избеглице и интерно расељена лица.

Подржаваћемо све напоре који ће помоћи Београду и Приштини да постигну чврсто, одрживо и обострано прихватљиво решење. То решење треба да одговара међународном праву и, будући да је реч о обезбеђењу међународног мира и безбедности, треба да га одобри Савет безбедности УН. Као што је у више наврата наглашавао Председник Руске Федерације Владимир Путин, Русија ће се сложити само са

оним решењем које ће задовољити саме Србе који бране своја законита права и интересе на Косову.

* * *

Русија, као једна од водећих светских држава, извозник и гарант безбедности и стабилности, опредељена је за конструктивну агенду. Наставићемо да играмо важну улогу у хармонизацији глобалних послова, да сарађујемо са свим земљама које су спремне за заједнички рад основан на принципима транспарентности и дијалога уз узајамно поштовање и пажљиво узимање у обзир интереса и забринутости. Само удружено можемо да учинимо свет стабилним и безбедним и осигурамо одржив развој, просперитет и благостање свих земаља и народа.

Руководећи се тим схватањем, намеравамо да и у будуће улажемо енергичне напоре за учвршћивање и обогаћивање стратешког партнерства са Београдом.

| 15

Alexander Botsan-Kharchenko

Ambassador of the Russian Federation
in the Republic of Serbia

Russian Foreign Policy and Russian-Serbian Relations

Summary

The article outlines the basic principles of Russian foreign policy and traces their implementation in the context of the strategic partnership between Russia and Serbia.

In 2020, the world celebrates related jubilees, the 75th anniversary of the Victory in the Second World War and the establishment of the UN. Russia, as one of the principal architects of the World Organization, advocates the

strengthening of the UN central role in international affairs and fostering a polycentric and fair world order based on the rule of international law, primarily the UN Charter.

Harmonization of integration processes in various parts of the world is essential. To that end, President of the Russian Federation Vladimir Putin introduced the initiative of the Greater Eurasian Partnership.

Conscious of its special responsibility for maintaining peace and security, Russia is committed to promoting political and diplomatic settlement of crises and working with all interested countries in order to build a global common space of equal and indivisible security and strategic stability.

Russia aims at further dynamic development of mutually beneficial cooperation with Serbia across a wide range of fields. A trust-based high-level political dialogue plays the decisive role. Russian stance on the Kosovo settlement remains unchanged and is based on UN SC Resolution 1244.

Keywords: Russia, foreign policy, Russian-Serbian strategic partnership, polycentric world order, maintenance of peace and security, Great Eurasian Partnership, Kosovo settlement